

3. Với phương pháp này chúng ta có thể mở Cao học ở tất cả các ngành kể cả những ngành chưa đủ giáo sư. Chỉ cần vị Khoa Trưởng liệt kê số sách giá trị của từng môn để dịch và chỉ định một vị giáo sư phụ trách liên lạc trực tiếp hoặc gián tiếp với số sinh viên Cao Học đã ghi tên và đã lãnh phần sách dịch.

Điều cần thiết hiện giờ là các vị giáo sư Đại Học nên họp bàn để thỏa thuận cho xuất bản cuốn tự điển gồm các danh từ văn học, khoa học của đủ các ngành. Danh từ một khi đã thống nhất thì công việc dịch thuật – không riêng gì của sinh viên mà của cả mọi người – đỡ được nửa đoạn đường rồi vậy.

Tại Trung Hoa, từ cuối đời Thanh tới nay, trong khoảng nửa thế kỷ, tính ra các nhà văn Trung Quốc đã dịch được non một vạn cuốn. Tại nhật, truyện Kiều của Nguyễn Du cùng những tác phẩm khác của Shakespeare, Goethe, André Gide, André Malraux... đều đã phổ biến đến tay những người dân quê ở những miền rừng núi hẻo lánh nhất. Có thể nói ở Trung Hoa cũng như ở Nhật những sách căn bản của ngoại quốc trong mọi môn, mọi ngành đều đã được dịch hết. Người dân Trung Hoa, Nhật Bản hiếu học sung sướng thấy họ có đủ các sách giá trị của các văn gia, học giả Đức, Ý, Pháp, Anh, Tây Ban Nha, Ấn Độ, Mỹ... Việc học của họ phong phú và nước Nhật đã tiến như đi hia bảy dặm chính là vì người Nhật không còn bị lệ thuộc vào bất cứ ngoại ngữ nào trên con đường học hỏi của họ.

Nước ta hiện đương ở thời kỳ kiến thiết, chuyên viên ở mọi ngành đều thiếu, lẽ ra công việc Việt hóa các ngành học hỏi phải được xúc tiến mau lẹ gấp bội với Trung Hoa, Nhật Bản để kịp đào tạo nhân tài thỏa mãn nhu cầu tiến triển của dân tộc mới phải. Vậy mà hiện tình việc học của nước nhà vẫn còn trì trệ rất nhiều, trừ ngành sinh ngữ.

Cũng như các bài đã viết, chúng tôi không bao giờ phản đối việc học ngoại ngữ, nhưng chúng tôi nhấn mạnh rằng việc học ngoại ngữ chỉ có thể đạt tới mức ích lợi tối đa khi chúng ta đã hoàn thành được một căn bản quốc học vững vàng bằng tiếng mẹ đẻ. Nếu không việc học ngoại ngữ chỉ có nghĩa là bằng lòng tự ràng buộc vào văn hóa nước người hoặc đào tạo thông ngôn cho các tòa đại sứ, mà đào tạo thông ngôn như vậy thì hơi nhiều và hơi phí ngân quỹ quốc gia.

Một tình trạng rất mỉa mai hiện đang diễn ra: Cấp Trung Học đã được Việt hóa, lên tới Đại Học còn những ngành, “xài” toàn tiếng Pháp như các ngành Khoa học, Y, Dược. Cho nên nhiều bạn trẻ thấy không đủ tiếng Pháp để theo ngành mà mình ưa thích, đành miễn cưỡng ghi tên vào một ngành khác mà thực ra mình chẳng có chút năng khiếu gì. Học cho qua chuyện! Việc học tại nước nhà vì vậy thu hẹp như dòng sông cạn và ngưng trệ như ao tù.

Vì sao?

- Vì một số người có thẩm quyền về giáo dục thì đã có con cháu theo ở trường Tây hay du học ở ngoại quốc, nên việc học ở nước nhà mặc kệ cho “*sống chết mặc bay*?”
- Vì sau 80 năm Pháp thuộc chúng ta chưa gột được hết bùn nô lệ trong đầu óc, còn thiếu tự tin, còn nặng tự ti?
- Vì rủi sinh vào thời nô lệ, chúng ta có cái may hấp thụ được chút ít căn bản Pháp ngữ, nay chúng ta còn trể nãi trong việc Việt hóa hoàn toàn nền Đại Học để tỏ chút oai thừa đối với con em ở thế hệ mới?
- Hay thật tình vì chúng ta chỉ mới thực sự độc lập có ba năm nay nên chưa đủ thì giờ noi gương nước Nhật?

Chúng tôi xin thành khẩn nêu lên mấy câu hỏi trên để chúng ta lòng tự hỏi lòng.

Ở đây chúng ta chỉ dám nhắc có một điều: Tại hầu khắp các trường Đại học lớn trên thế giới: Sorbonne ở Pháp, Oxford, Cambridge ở Anh, Kensington ở Úc, Caltech (California Institute of Technology) ở Mỹ, Paradeniya ở Tích Lan... hề nơi nào sinh viên Việt đặt gót tới, những sinh viên đó đều để lại những thành tích học thật vẻ vang chứng tỏ tư chất thông minh và lòng hiếu học của giống nòi. Các nhà hữu trách về giáo dục có thể phủ nhận sự trì trệ hiện tại trong việc đào tạo những mầm non tương lai của đất nước? Các nhà hữu trách về giáo dục có thể đành tâm nhìn sự trì trệ đó bằng con mắt bàng quan?